

2009

PSYCHOLOGY - II (Optional)

मानसशास्त्र - II (वैकल्पिक)

100363

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from **each** section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer any four of the following :

खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Discuss about cognitive approach.
बोधात्मक (जाणिवेच्या) दृष्टीकोनाबद्दल चर्चा करा.	10
(b) What is prejudice ? Explain the effective strategies to overcome the problem of prejudice.
पूर्वगृह्णणे काय ? पूर्वग्रहावर मात करण्याचे प्रभावी मार्ग स्पष्ट करा.	10
(c) How Environmental Factor affect on Human behaviour ?
मानवी वर्तनावर पर्यावरणाचा कसा परिणाम होतो ते विशद करा ?	10
(d) Write a note on rehabilitation programme of HIV/AIDS victims.
एच.आय.व्ही./एड्सला बळी पडलेल्यांचे पुनर्वसन कार्यक्रम यावर टीप लिहा.	10
(e) Define the various policies to reduce the women crime.
महिला गुन्हेगारी कमी करण्याच्या विविध कल्याणकरी योजना स्पष्ट करा.	10

SECTION - A

www.mpscmaterial.com विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) Describe the various types of Psychological tests.
मानसशास्त्रीय चाचण्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.	15
(b) Discuss the approach of healthy life style.
आरोग्यदायी (सुदृढ) जीवनाचे दृष्टीकोन विशद करा.	10
(c) What is Community Psychology ? Discuss the major factor's affect on human social behaviour.
समुदाय मानसशास्त्र म्हणजे काय ? मानवाच्या सामाजिक वर्तनावर परिणाम करणाऱ्या प्रमुख घटकांची चर्चा करा.	15

3. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Explain in detail uses and limitations of Psychological tests. 15
मानसशास्त्रीय चाचण्यांची उपयोगिता आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- (b) What is mental health ? Explain the characteristics of well mental health. 10
मानसिक आरोग्य म्हणजे काय ? सुदृढ (उत्तम) मानसिक आरोग्य लाभलेल्या व्यक्तींची लक्षणे स्पष्ट करा.
- (c) Discuss the nature and scope of Community Psychology. 15
समुदाय मानसशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्तीची चर्चा करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) What is Vocational Counselling ? Describe the William Son's stages in counselling process. 15
व्यावसायिक समुपदेशन म्हणजे काय ? विल्यमसनच्या समुपदेशनातील विविध अवस्था स्पष्ट करा.
- (b) Write a note on entrepreneurship through 'e' - commerce. 15
ई-कॉमर्सद्वारे उपक्रमशिलता यावर टीप लिहा.
- (c) Explain the origins of prejudice. 10
पूर्वग्रहाची उगमस्थाने स्पष्ट करा.

5. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Describe in detail the causes of vocational guidance. 15
व्यवसाय मार्गदर्शनाची प्रमुख कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
- (b) Describe the role of Psychology in the various fields of IT and mass media. 15
माहिती-तंत्रज्ञान आणि माहिती पुरविण्याचे साधन या क्षेत्रांमधील मानसशास्त्राची भूमिका विशद करा.
- (c) State in detail the causes and remedies about the problem's of intergroup conflict. 10
"जात - धर्म - भाषा" यावर आधारित आंतर समूह संघर्ष समस्या निर्मितीची कारणे आणि उपाय स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - C
विभाग C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss the personnel selection method's of employee. 10
कर्मचारी निवडीच्या पद्धती विशद करा.
- (b) 'Vroom and Jago' key features about leaders consider in problematic situations. 10
Write a note.
ब्रूम व जागो यांच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांच्या आधारे "समस्यात्मक परिस्थितीत" नेत्याने कोणत्यागोष्टी विचारात घ्याव्यात. यावर टीप लिहा.
- (c) Describe the causes and consequences of female criminality. 10
स्त्री गुन्हेगारीची कारणे व परिणामांची चर्चा करा.
- (d) Explain the need of Consumer Protection and describe the consumer bill of right. 10
ग्राहकांच्या हक्काची गरज विशद करून ग्राहक हक्क कायद्याची चर्चा करा.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Explain the various characteristics of successful leader. 10
यशस्वी नेत्यांची विविध लक्षणे विशद करा.
- (b) What is the meaning of consumer (buyer) behaviour and explain the various factor's affect on consumer buying behaviour. 10
ग्राहक खरेदी वर्तन म्हणजे काय ? ग्राहकाच्या खरेदी वर्तनावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
- (c) Explain the role of Psychology in the morale of defence personnel of military services. 10
संरक्षण क्षेत्रातील कर्मचाऱ्यांच्या मनोधर्यात मानसशास्त्राची भूमिका स्पष्ट करा.
- (d) Discuss about the basic attributes of entrepreneurial behaviour. 10
उपक्रमशील वर्तणुकीच्या मूलभूत घटकांची चर्चा करा.

P.T.O.

SECTION - D
विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) What is juvenile delinquency ? Write on rehabilitating of victim juvenile delinquency. 10
बालगुन्हेगारी म्हणजे काय ? बालगुन्हेगारांच्या पुनर्वसना बाबत माहिती लिहा.
- (b) Describe in detail intervention strategies for development of socially disadvantaged. 15
सामाजिक दृष्ट्या उपेक्षित समूहाच्या विकासाच्या पद्धतींचे वर्णन करा.
- (c) What is terrorism ? Explain the intervention strategies of terrorism. 15
दहशतवाद म्हणजे काय ? दहशतवादावर मात करण्याचे उपाय स्पष्ट करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Describe the important treatment techniques used for substance abuse. 10
मादक द्रव्याधीनतेवरील महत्त्वपूर्ण उपचार तंत्राची माहिती लिहा.
- (b) Explain the problem of socially disadvantaged groups. 15
सामाजिक दृष्ट्या उपेक्षित समूहाच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (c) Describe in detail important techniques of Managing Stress. 15
ताण - व्यवस्थापनाच्या तंत्राची चर्चा करा.

- o O o -